UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tullii Ciceronis Orationes diligentius recognitae & aptiore serie repositae

Cicero, Marcus Tullius

Lutetiae Paris, 1522

In M. Antonium Philippica decimatertia. Oratio LVI.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-431

Visual Library

tēpore,neqꝫ in me valēt.nō mō em̄ pœnā nō extimeſcet,q mihi vim attulerit,ſed etiā gloriā
ſꝑabit a latronū gregibꝰ & pręmia. Hæc ego in vrbe pręuideo:facilis eſt circūſpectus,vnde
exeā,quo ꝓgrediar,qd ad dextrā,qd ad ſiniſtrā ſit. nū idē in Apennini tramitibus potero ſa=
cere?in qbus,etiā ſi nō erūt inſidię, quę facillime eſſe poterūt,animus tn̄ erit ſollicitus,vt ni=
hil poſſit de officiis legationis attēdere.Sed effugi inſidias,ꝑrupi Apenninū.nempe in An=
tonii cōgreſſum,colloquiūqꝫ veniēdū eſt. qnā locus capiet?ſi extra caſtra,cęteri viderint:ego
mortē actutū futurā puto.noui hominis furorē,noui effrenatā violētiā. cuius acerbitas mo Actutum.
rū,immanitaſqꝫ naturę,ne vino qdē ꝑmixta tēperari ſolet:hic ira,demētiaqꝫ inflāmatus, ad
hibito fratre Lucio teterrima bellua,nūꝙ ꝓfecto a me ſacrilegas manꝰ atqꝫ impias abſtinebit.
Memini colloquia,& cū acerrimis hoſtibꝰ,& cū grauiſſime diſſentientibꝰ ciuibꝰ.Cn.Pōpeius Hoſtiū col
Sexti filiꝰ cōſul me ꝑſente,cū eſſem tyro in eiꝰ exercitu, cū P.Vectio Scatone duce Marſorū loquia.
inter bina caſtra collocutus eſt. Quo quidē memini Sex.Pōpeiū fratrē Cōſulis ad colloquiū
ipſum Roma venire,doctū virū atqꝫ ſapientē.quē Scato cū ſalutaſſet, quē te appellē inquit?
at ille,volūtate hoſpitē,neceſſitate hoſtē.Erat in illo colloquio æquitas:nullus timor, nulla Volūtate
ſuberat ſuſpitio,mediocre etiā odiū.nō em̄ vt eriperēt nobis ſocii ciuitatē,ſed vt in eā reci= hoſpes,ne=
perētur,petebāt.Sylla cū Scipione inter Cales,& Theanū,cū alter nobilitatis florē,alter belli ceſſitate
ſocios adhibuiſſet,de auctoritate Senatus,de ſuffragiis populi,& de iure ciuitatis, legis inter hoſtis.
ſe cōditiones cōtulerūt.nō tenuit omnino colloquiū illud fidē.a vi tn̄ periculoqꝫ abfuit.Poſ=
ſumus ne igit̄ in Antonii latrocinio æque eſſe,vt hi?nō poſſumus.aut ſi cæteri poſſunt , me
poſſe diffido.Qꝫ ſi non extra caſtra congrediemur,quę ad colloquiū caſtra ſument?in noſtra
ille nunꝙ veniet.multo minus nos in illius.reliquū eſt,vt & accipiāt,& remittātur poſtulata
per literas.ergo erimus in caſtris.mea ad oīa poſtulata vna ſentētia.quā cū hic vobis audien
tibus dixero,iſſe & rediſſe me putatote.Legationē† confero.omnia ad Senatum mea ſentētia †confecero
reiiciā,quæcūqꝫ poſtulabit Antonius.neqꝫ em̄ licet aliter,neqꝫ ꝑmiſſum eſt nobis ab hoc ordi Legatorū
ne,vt bellis cōfectis decē legatis permitti ſolet more maiorū. neqꝫ vlla omnino a Senatu mā poteſtas.
data accepimus.quæ cū agā in cōſilio nōnullis,vt arbitror,repugnātibus:nōne metuendum
eſt,ne imperita militū multitudo ꝑ me pacē diſtineri putet?Facite hoc meū conſiliū legiones
nouas nō improbare:nā Martiā,& Quartā nihil præter dignitatē,& decus probaturas eſſe,
certe ſcio:quid?Veteranos nō veremur?nā timeri ſe ne ipſi quidē volūt.ſed quonā modo ac Certe ſcio.
cipiēt ſeueritatē meā?Multa em̄ falſa de me audierūt,multa ad eos improbi detulerūt.quoꝝ
cōmoda,vt vos optimi teſtes eſtis,ſemꝑ ſentētia,auctoritate,oratione firmaui:ſed credūt im
probis,credūt turbulentis,credūt ſuis.Sūt autē fortes illi quidē : ſed propter memoriā rerū
quas geſſerūt pro Populi Ro.libertate,& dignitate Reip.nimis feroces,& ad ſuā vim omnia
noſtra cōſilia reuocātes.Horū ego cogitatiōes nō vereor,impetū ꝑtimeſco.Hęc quoqꝫ ꝑicu
la tāta ſi effugero,ſatis ne tutū reditū putatis fore?Cum em̄ & veſtra auctoritate,& meo me
more defendero,& meā fidē Reip.cōſtātiāqꝫ ꝑſtitero,tū erūt mihi nō hi ſolū,qui me oderūt,
ſed illi etiā q inuidēt,extimeſcēdi.Cuſtodiat̄ igit̄ mea vita Reip.eaqꝫ quoad vel dignitas, vel
natura patiet̄,patrię reſeruet̄.mors autē neceſſitatē habeat fati:aut ſi ante oppetēda eſt,oppe
tatur cum gloria. Hæc cū ita ſint, etſi hāc legationē Reſp.vt leuiſſime dicā,nō deſiderat,ta=
men ſi tuto licebit ire,proficiſcar omnino P.cōſcripti:totū huiuſce rei cōſilium nō periculo
meo,ſed vtilitate Reip.metiar.de qua mihi quoniā liberū eſt ſpatiū,multū etiā,atqꝫ etiā cōſi
derandum puto,idqꝫ potiſſimum faciendū,quod maxime intereſſe Reipu.iudicauero.

IN M. ANTONIVM PHILIPPICA DECIMATERTIA.

ORATIO LVI.

IN PRINCIPIO Huius belli P.C.qđ cū impiis ciuibꝰ,ſceleratiſqꝫ
ſuſcepimꝰ,timui,ne cōditio īſidioſa pacis,libertatis recuperādę ſtu
dia reſtingueret.dulce em̄ nomē eſt pacis:res vero ipſa,cū iucunda, Pacis no=
tū ſalutaris.nā nec priuatos focos,nec publicas leges,nec libertatis men dulce.
iura chara habere poteſt,quē diſcordię,quē cędes ciuiū, quē bellū
ciuile delectat:eūqꝫ ex numero hominū eiiciendū,ex finibus huma
næ naturæ exterminandum puto.Itaqꝫ ſiue Sylla,ſiue Marius,ſiue
vterqꝫ,ſiue Octauius,ſiue Cinna,ſiue iterū Sylla,ſiue alter Marius,
& Carbo,ſiue qs alius ciuile bellū optauit,eū deteſtabilē ciuē Reip.
natū iudico.Nā qd ego de proximo dicā?cuius acta defendimꝰ, cū

auctorem ipſum iure cæſum fateamur? Nihil igiť hoc ciue,nihil hoc hoīe tetrius:ſi aut ci-
uis,aut homo habēdus eſt,q ciuile bellũ cōcupiſcit.Sed hoc primũ uidendũ eſt P.C. cũ oīb9
Bellum ex piabile.
ne pax eſſe poſſit,an ſit aliqđ bellũ expiabile,in quo pactio pacis,lex ſit ſeruitutis.Pacē cũ Sci
pione Sylla faciebat.nō erat deſperādũ,ſi cōueniſſent,fore aliquē tolerabilē ſtatum ciuitatis.
Cinna ſi cōcordiā cũ Octauio cōfirmare voluiſſet,hoīm in Rep. ſanitas remanere potuiſſet.
Proximo bello ſi aliquid de ſumma grauitate Pōpeius,multũ de cupiditate Cæſar dimiſiſſet,
& pacē ſtabilē,& aliquā Rēp.nobis habere licuiſſet.Hoc vero qd eſt? cũ Antoniis pax poteſt
eſſe?cũ Cenſorino,Ventidio,Trebellio,Beſtia,Nucula,Numatio,Lentone,Saxa?exēpli cauſa
paucos nominaui:genus infinitũ,immanitatēq; ipſi cernitis reliquorũ. addite illa naufragia
Cęſaris amicoꝝ,Barbas,Caſſios,Barbatios,Pollíones:addite Antonii colluſores,& ſodales,
Pontius.
Eutrapelũ,Melā,Cæliũ,Pontiũ,Craſiciũ,Tyronē,Muſtellā,Petiſſium:comitatũ relinquo,du
Alaudę.
ces nomino.huc accedũt Alaudę,cæteriq; veterani,ſeminariũ iudicũ tertiæ decurię:q ſuis re
bus exhauſtis, bñficiis Cęſaris deuoratis,fortunas noſtras cōcupierũt. O fidā dexterā Anto
nii,qua ille plurimos ciues trucidauit.O ratũ religioſumq; fœdus, qđ cũ his fecerimus. hoc
ſi Antonius violare conabiť,Lucii eum ſanctitas a ſcelere reuocabit.Illis locus ſi hac vrbe fue
rit,vrbi ipſi locus nō erit.Ora vobis eorũ ponite P.C.ante oculos,& maxime Antoniorũ, in
ceſſum,aſpectũ,vultũ,ſpiritũ,latera tegētes alios,ſequentes alios,alios pręgrediētes amicos.
quā vim anhelitus?quas cōtumelias fore cenſetis,minaſq; verborũ?niſi forte eos pax ipſa le-
niet:maximeq;,cũ in hũc ordinē venerint,ſalutabũt benigne,comiter appellabũt vnũquenq;
veſtrũ.Nō recordamini per deos īmortales quas in eos ſentētias dixeritis?acta Antonii reſci
Refigere.
diſtis,leges refixiſtis:per vim,& cōtra auſpicia latas decreuiſtis:totius Italię delectum excita
ſtis:collegā,& ſociũ ſcelerũ omniũ,hoſtē iudicauiſtis.cum hoc quę pax eſſe poteſt?Si eſſet ex
ternus hoſtis,tamen id ipſum vix talibus factis poſſet aliquo modo.ſed ſi maria, montes,re-
gionũ magnitudines intereſſent,odiſſes eum,quem nō videres.hi in oculis hærebunt, & cũ
Septa.
licebit in faucibus.qbus eñ ſeptis tam immanes belluas cōtinebimus?At incertus exitus bel
li eſt.Eſt omnino fortiũ virorũ,quales vos eſſe debetis,virtute præſtare tantũ,vt poſſint for
tunæ culpam non extimeſcere.ſed quoniā ab hoc ordine nō fortitudo ſolũ, verũ etiā ſapien-
Fortitudo Sapientia.
tia poſtulať,q̄q̄ videnť hæc nō poſſe ſeiungi,ſeiungamus tamē.fortitudo dimicare iubet, iu
ſtum odium incendit,ad confligendũ impellit,vocat ad periculũ.quid ſapientia? cautioribus
vtiť conſiliis,in poſterũ prouidet,eſt omni ratione protectior.quid igiť cenſet?parendum eſt
enim:atq; id optimũ iudicandũ,qđ ſit ſapientiſſime conſtitutũ.ſi hoc pręcipit,ne qd vita exi
ſtimē antiquius,ne decernā capitis periculo,fugiā oīne diſcrimen:quæram ex ea,etiā ne fue-
rit,cum id fecero,ſeruiendũ.ſi annuerit,nę ego iſtā ſapientiā,q̄uis ſit erudita,nō audiam.ſin
reſpōderit,tu vero ita vitā,corpuſq; ſeruato,ita fortunas,ita rem familiarē, vt hęc poſterio
ra libertate ducas,atq; his vti velis,ſi liberare Remp.poſſis,nec pro his libertatem,ſed pro li
Vt deo, ſapientię pa-ream.
bertate hęc proiicias,tanq̄ pignora iniurię:tũ ſapientiæ vocem audire videar, eiq; vt deo pa
Potiri pa-cem.
ream.Itaq; ſi receptis illis,poſſumus eſſe liberi,vincamus odiũ,pacēq; potiamur. ſin liber vi-
uis his,incolumibuſq; eſſe nullus poteſt,lætemur decertandi oblatā eſſe fortunā.aut eñ illis
interfectis fruemur victrice Rep.aut oppreſſa,qđ omen auertat Iupiter,ſi nō ſpiritu,at vir-
tutis laude viuemus.At eñ nos M.Lepidus Imperator,Pontifex Maximus,optime proximo
ciuili bello de Rep.meritus ad pacem adhortať.Nullius apud me P.C.auctoritas maior eſt,q̄
M.Lepidi,vel propter ipſius virtutē,vel propter familiæ dignitatem.accedunt eodem multa
priuata,magna eius in me merita, ac mea quædā officia in illũ. maximũ vero eius beneficiũ
numero,q; hoc animo in Remp.eſt,quę mihi vita mea ſemper fuit charior. Nam,cũ Magnũ
Pompeius Cn.filius.
Pompeiũ clariſſimũ adoleſcentē præſtantiſſimi viri filium auctoritate adduxit ad pacem,rēq;
Pro virili parte.
publicā ſine armis maximo ciuilis belli periculo liberauit, tum me ei9 beneficio plusq̄ pro vi
rili parte obligatum puto.Itaq; ei & honores decreui,quos potui ampliſſimos: in quib9 vos
M. Lepidi laus.
mihi eſtis aſſenſi:nec vnq̄ de illo & ſperare optime,& loqui deſtiti.magnis & multis pignori
bus M.Lepidum Reſp.obligatum tenet.ſumma nobilitas eſt hominis,honores,ampliſſimum
ſacerdotiũ,plurima vrbis ornamenta,ipſius,fratris,maiorũq; monimēta,probatiſſima vxor,
optatiſſimi liberi,res familiaris cum ampla,tum caſta a cruore ciuili.nemo ab eo ciuis viola
tus,multi beneficio & miſericordia liberati.talis igiť vir & ciuis opinione labi poteſt,volun
tate a Repu.diſſidere nullo pacto poteſt.pacē vult M.Lepidus.pręclare,ſi talē poteſt efficere,
qualem nuper effecit.qua pace,Cn.Pompeii filium Reſpub.aſpiciet, ſuoq; ſinu cōplexuq; re-

cipiet:neq; ſolū illū,ſed cū illo ſe ipſam ſibi reſtitutā putabit.Hæc cauſa fuit,cur decernere-
tis ſtatuā in Roſtris cū inſcriptione præclara: cur abſenti triumphū.q̄q̄ eñ magnas res belli
cas geſſerat,& triūpho dignas,nō erat tamen ei tribuēdū,qđ nec L.Aemilio,nec Aemiliano
Scipioni,nec ſuperiori Aphricano,nec Mario,nec Pōpeio,qui maiora bella geſſerunt. ſed q̄
ſilētio ciuile bellū confecerat,primū vt licuit honores in eū maximos cōtuliſtis.Exiſtimas ne
igitur M.Lepide qualē Pompeiū Reſpu.habitura ſit Ciuē,tales futuros Antonios?in altero
pudor,grauitas,moderatio,integritas:in illis(& cū hos cōpello,prætereo illius ex grege la-
trocinii neminem)libidines,ſcelera,ad omne facinus immanis audacia. Deinde obſecro vos
P.C.quis hoc veſtrū non videt,qđ fortuna ipſa quæ dicitur cęca,vidit?ſaluis eñ actis Cæſa
ris,quæ concordiæ cauſa defendimus,Pompeio ſua domus patebit:eaq; nō minoris, q̄ emit
Antonius,redimet.redimet inquā Cn.Pōpeii domū filius.O rem acerbam.Sed hæc ſatis diu
multūq; defleta ſunt.decreuiſtis tantā pecuniā Pōpeio,quātā ex bonis patriis in prędę diſſi-
patiōe inimicus victor redegiſſet.ſed hāc mihi diſſipationē ꝓ paterna neceſſitudine & cōiū
ctione depoſco.redimet hortos,ædes,vrbana quędā,q̄ poſſidet Antonius.nā argētū,veſtem,
ſupellectilem vniuerſam amittet æquo animo,quæ ille helluo diſſipauit.Albanū, Firmanū,a
Dolabella recuꝑabit.etiam ab Antonio Tuſculanum.hiq;,qui nūc Mutinam oppugnāt,D.
Brutum obſidēt:de Falerno Anſeres deꝑllant.ſunt alii plures fortaſſe.ſed mea memoria di-
labunt.ego etiam eos dico,qui hoſtium numero non ſunt,Pompeianas poſſeſſiones,quanti
emerint,filio redditurros.ſatis incōſiderati fuit,ne dicā audacis,rem vllam ex illis attingere.
retinere vero quis poterit,clariſſimo domino reſtituto?An is non reddet,qui domini patri-
moniū circūplexus,quaſi theſaurū draco,Pompeii ſeruus,libertꝰ Cęſaris,agri Lucani poſſeſ
ſiōes occupauit?Atq; illud ſepties millies qđ adoleſcenti P.C.ſpopōdiſtis,ita deſcribite,vt vi
deatur a vobis Cn.Pompeii filius in patrimonio ſuo collocatus. Hæc Senatus. reliqua Po-
pulus Ro.in ea familia,quā vidit ampliſſimā,proſequetur.in primis paternū Auguratus lo
cū:in quo ego eum,vt qđ a patre accepi filio reddam,mea nominatione cooptabo. vtrū igi-
tur augurē Iouis optimi maximi,cuius interpretes internūciiq; cōſtituti ſumus:vtrū Popu
lus Ro.libētius ſanciet?Pōpeiū,an Antoniū?mihi qdē numine deorū immortaliū videt hoc
fortuna voluiſſe,vt actis Cęſaris firmis,ac ratis,Cn.Pōpeii filiꝰ poſſet & dignitatē & fortu-
nas patrias recuperare.Ac ne illud quidē ſilētio P.C.ꝓtermittēdū puto,qđ clariſſimi viri lega
ti L.Paulus,Q.Thermus,C.Fannius,quorꝫ habetis cognitam voluntatem in rempub.eamq;
ꝑpetuā,atq; cōſtātē,nūciāt,ſe Pōpeii cōueniēdi cauſa diuertiſſe Maſſiliā,eūq; cognouiſſe pa
ratiſſimo animo,vt cum ſuis copiis iret ad Mutinā,ni vereret veteranorꝫ aīos offendere.Eſt
vero eius patris filius,qui ſapienter faciebat nō minus multa, q̄ fortiter. itaq; intelligitis &
animū ei pręſto fuiſſe,nec cōſiliū defuiſſe.Atq; etiā hoc M.Lepido prouidēdū eſt,ne qd arro-
gantius,q̄ mores eius ferūt,facere videat.Si eñ nos exercitu terret,nō meminit illū exerci-
tū Senatus populiq; Romani,atq; vniuerſę Reip.eſſe,non ſuū.At vti pōt pro ſuo.quid tum?
omnia ne viris bonis,quæ facere poſſunt,faciēda ſunt?etiā ſi turpia,ſi ꝑniciosa erūt,ſi face-
re oīno nō licebit?Quid aūt turpius,aut fœdius,aut qđ minus deceat?q̄ cōtra Senatū,cōtra
Ciues,cōtra patriā exercitū ducere?quid vero magis vituꝑādū?q̄ id facere,qđ nō liceat?li-
cet aūt nemini cōtra patriā ducere exercitū.ſiquidē licere id dicimus,qđ legibꝰ,qđ more ma
iorū,inſtitutiſq; cōcedit.Neq; eñ qđ qſq; pōt,id ei licet:nec,ſi nō obſtat,ꝓpterea etiam ꝑmit
tit.tibi eñ exercitū Lepide,tāq̄ maioribꝰ tuis patria ꝑ ſe dedit.hoc tu arcebis hoſtē,fines Im
ꝑii ꝓpagabis,Senatui populoq; Ro.parebis,ſi quā ad aliā rē te forte traduxerit.Hæc ſi†co-
gitas M.Lepide,M.Lepidi Pōtificis Maximi fueris ꝓnepos.ſin hoībꝰ tātū licere iudicas,quātū
poſſunt:vide ne alienis exemplis,hiſq; recētibus vti,q̄ antiqs & domeſticis malle videare.Qꝫ
ſi auctoritatem interponis,ſine armis:magis qdē laudo.ſed vide ne hoc ipſum nō ſit neceſſe.
Qꝫq̄ enim eſt tanta in te auctoritas,quanta debet in hoīe nobiliſſimo,tamen Senatus ſe ipſe
nō contemnit.nec vero fuit vnq̄ grauior,cōſtantior,fortior.incenſi omnes rapimur ad liber
tatē recuꝑandā:nō pōt vllius auctoritate tantus Senatus populiq; Ro.ardor extingui: odi
mus:irati pugnamus:extorqueri de manibꝰ arma nō poſſunt:receptui ſignū,aut reuocatio-
nē a bello audire nō poſſumus:ſꝑamus optima:pati vel difficillima malumus,q̄ ſeruire.Cę
ſar cōfecit inuictū exercitū:duo fortiſſimi Cōſules adſunt cū copiis:L.Planci Conſ.deſignati
varia,& magna auxilia nō deſunt:de D.Bruti ſalute certat.vnus furioſus gladiator cū teter
rimorꝫ latronū manu,cōtra patriā,cōtra deos penates,cōtra aras,& focos,cōtra quattuor cō

Fortuna cęca.

Anſer poeta Anto.

Demetrius ſcilicet.

Draco theſaurum circūplexus.

Cooptare.

Licere.

†cogitaſſes

ſules gerit bellũ.huic cedamus?huius cõditiones audiamus?cũ hoc pacẽ fieri poſſe credamꝰ?
At periculum eſt ne opprimamur.non metuo,ne is qui ſuis ampliſſimis fortunis,niſi nobis
Boni ciues — ſaluis,frui nõ põt,prodat ſalutẽ ſuã.bonos ciues primũ natura efficit, adiuuat deinde fortu
na.omnibus eñ bonis expedit ſaluã eſſe Rempublicã.ſed in his,qui fortunati ſunt, magis id
apparet. Quis fortunatior Lepido,vt ante dixi?quis eodẽ ſanior?vidit eiꝰ mœſtitiam,atq; la
chrymas populus Ro.Lupercalibꝰ:vidit q̃ abiectus eſſet,q̃ cõfectus,cũ Cæſari diadema impo
nens Antonius,ſeruũ ſe illius,q̃ Collegã eſſe malebat.q ſi reliquis flagitiis,& ſceleribus abſti
nere potuiſſet,tamen vnum ob hoc factũ dignũ illũ omni pœna putarem.nam ſi ipſe ſeruire
poterat,nobis dominũ cur imponebat?& ſi eius pueritia pertulerat libidines eoꝝ,qui erãt in
eũ Tyranni,etiã ne in noſtros liberos dominũ,& Tyrãnũ cõparabat?Itaq; illo interfecto,qua
lem eum in nos eſſe voluit,talis ipſe in ceteros extitit.qua eñ in barbaria qſq̃ tam teter,tam
crudelis Tyrannus,q̃ in hac vrbe armis barbarorũ ſtipatus Antoniꝰ?Ceſare dominante ve-
niebamus in Senatũ,ſi nõ libere,attamen tuto.hoc archipirata,quid eñ dicã Tyranno? hæc
ſubſellia ab Ithyreis occupabanẽ.Prorupit ſubito Brũduſiũ,vt inde agmine quadrato ad vr-
bẽ accederet: lautiſſimũ oppidũ,nũc municipiũ , honeſtiſſimorũ quondã colonorũ Sueſſam,
fortiſſimorũ militũ ſanguine impleuit:Brũduſii in ſinu nõ modo auariſſime, ſed etiã crude-
liſſime vxoris delectos Martię legionis Centuriones trucidauit.Inde ſe quo furore,quo ardo
re,ad vrbem,ideſt ad cedem optimi cuiuſq; rapiebat?Quo tempore dii ipſi immortales pręſi
diũ improuiſum,nec opinãtibus nobis obtulerunt.Cæſaris eñ incredibilis ac diuina virtus
latronis impetus crudeles ac furibundos retardauit.quẽ tamen ille demens ledere ſe putabat
edictis:ignorans quecũq; falſo diceret in ſanctiſſimũ adoleſcẽtẽ,ea vere recidere in memoriã
pueritie ſue.Ingreſſus vrbẽ eſt,quo comitatu,vel potius agmine?cũ dextra,ſiniſtra,gemente
populo Ro.minareẽ dominis,notaret domos,diuiſurum ſe vrbẽ palã ſuis pollicereẽ. Rediit
ad milites.ibi peſtifera illa Tyburi concio.inde ad vrbem curſus,Senatus in Capitolium, pa
rata de circũſcribendo adoleſcente ſentẽtia Cõſularis:cũ repente(nã Martiã legionem Albæ
cõſediſſe ſciebat)affereẽ ei de Quarta nũciꝰ.quo pculſus,abiecit cõſiliũ referẽdi ad Senatũ de
Cæſare:egreſſus eſt non viis,ſed tramitibus paludatus,eodemq; die ipſo innumerabilia S.C.
fecit.quæ quidẽ omnia citius lecta,q̃ ſcripta ſunt.Ex eo nõ iter,ſed curſus,& fuga in Galliã.
Cæſarem ſequi arbitrabaẽ cũ legione Martia,cũ Quarta,cũ veteranis,quorũ ille nomen præ
metu ferre non poterat.eiq; in Galliã penetranti,D.ſe Brutus obiecit.qui ſe totius belli flu-
ctibus circũiri,q̃ illũ aut egredi,aut progredi maluit:Mutinãq; illi exultanti,tanq̃ frenos fu
roris iniecit.quam cũ operibus munitionibuſq; ſepſiſſet,nec eũ florentiſſime Colonie digni-
Teſtor vos — tas,neq; Conſ.deſignati maieſtas a parricidio deterreret:tũ me,teſtor & vos,& populũ Ro-
manũ,& omnes deos,qui huic vrbi præſident:inuito,& repugnante,Legati miſſi tres Conſu
lares ad latronem M.Antoniũ gladiatoꝝ ducem.Quis tam barbarus vnq̃? tam immanis?tã
ferus?non audiuit:non reſpondit:neq; eos ſolum præſentes,ſed multo magis nos,a quibꝰ il-
Putare pro nihilo. — li erãt miſſi,ſpreuit,& pro nihilo putauit.Poſtea qđ ſcelus,qđ facinus parricida nõ edidit?cir
cũſedit colonos veſtros,exercitũ populi Romani,Imperatorẽ,Conſ.deſignatũ:agros diuexat
Ciuiũ optimorũ:hoſtis teterrimus omnibꝰ bonis cruces ac tormenta minitaẽ.Cũ hoc M.Le
pide pax eſſe quę põt?cuius ne ſupplicio qdẽ vllo ſatiari videẽ poſſe populus Romanus. Q;
ſi quis adhuc dubitare potuit,quin nulla ſocietas huic ordini populoq; Ro.cũ illa importu
niſſima bellua poſſit eẽ,deſinat pfecto dubitare,his cognitis literis,quas mihi miſſas ab Hir
cio Conſ.modo accepi.Eas dum recito,dũq; de ſingulis ſentẽtiis breuiter diſputo P.C.vt ad
Litere Antonii. — huc feciſtis,me attente audiatis.ANTONIVS HIRCIO ET CAESARI.neq; ſe Impera-
torem,neq; Hirciũ Conſulẽ,nec Propr.Cæſarem.ſatis quidẽ hæc ſcite.deponere alienũ no-
men ipſe maluit,q̃ illis ſuũ reddere.COGNITA MORTE C.TREBONII, NON PLVS
GAVISVS SVM,QVAM DOLVI.Videte quid ſe gauiſum,quid ſe doluiſſe dicat:faci-
liꝰ de pace deliberabitis.DEDISSE POENAS SCELERATVM CINERI ATQVE OS
SIBVS CLARISSIMI VIRI,ET APPARVISSE NVMEN DEORVM INTRA FI-
Annus vertens. — NEM ANNI VERTENTIS, AVT IAM SOLVTO SVPPLICIO PARRICIDAE,
AVT IMPENDENTE,LAETANDVM EST.O Spartace.quẽ.n.te potiꝰ appellẽ?cuiꝰ p-
pter nefanda ſcelera tolerabilis fuiſſe videẽ Catilina:letãdũ eẽ auſus es ſcribere Treboniũ de
diſſe pœnas?ſceleratũ Treboniũ?quo ſcelere?niſi q; te Idib.Mar.a debita tibi peſte ſeduxit?Age
hoc letari,videamꝰ qd moleſte feras.HOSTEM IVDICATVM HOC TEMPORE DOLA

BELLAM,EO QVOD SICARIVM OCCIDERIT:ET VIDERI CHARIOREM PO
PVLO RO.FILIVM SCVRRAE,QVAM C.CAESAREM PATRIAE PARENTEM:
INGEMISCENDVM EST.Quid ingemiſcis hoſtē Dolabellā iudicatū?quid?te nō intelli=
gis delectu tota Italia habito,Cōſulibꝰ miſſis,Cęſare ornato,ſagis deniqꝫ ſumptis,hoſtē iu=
dicatū?quid eſt aūt ſcelerate ꝙ gemas hoſtē Dolabellā iudicatū a Senatu?quē tu ordinē oīno
eſſe nullū putas.ſed eā tibi cauſam belli gerēdi ꝓponis,vt Senatū funditus deleas,reliq boni
& locupletes oēs ſummū ordinē ſubſequanť.At ſcurrę filiū appellat,quaſi vero ignotꝰ nobis
fuerit ſplēdidus Eques Ro.Trebonii pater.Is aūt humilitatē deſpicere audet cuiuſq̄,ꝗ ex ea
dē ſuſtulerit liberos? ACERBISSIMVM VERO EST,TE A.HIRCI ORNATVM ES
SE BENEFICIIS CAESARIS,ET TALEM AB EO RELICTVM,QVALEM IPSE
MIRARIS.Equidē negare nō poſſum a Cęſare Hirciū ornatū.ſed illa ornamēta in virtute,
& induſtria poſita lucēt.tu vero qui te ab eodē Cęſare ornatū negare non potes,quid eſſes,ſi
tibi ille nō tā multa tribuiſſet?ecquo te tua virtꝰ ꝓuexiſſet?ecquo genus? in luſtris,popinis,
alea,vino,tēpus ætatis omne cōſumpſiſſes:vt faciebas,cū in gremiis mimarū,mētē mētūqꝫ de Mētē mentūqꝫ depo=
poneres.ET TE O PVER.puerū appellat,quē nō modo virū,ſed etiā fortiſſimū virū ſen= neres.
tit,& ſentiet.eſt iſtud quidē nomen ætatis,ſed ab eo minime vſurpādū,ꝗ ſuā amētiā huic p̄=
bet ad gloriā.QVI OMNIA EIVS NOMINI DEBES.debet vero,ſoluitqꝫ p̄clare.ſi em̄ Puer.
ille patrię pater eſt,vt tu appellas,ego qd ſentiā,videro,cur nō hic parēs verior,a quo certe
vitā habemꝰ e tuis facinoroſiſſimis manibꝰ ereptā?ID AGERE,VT IVRE DAMNATVS
SIT DOLABELLA?Turpem vero actionē,qua defendiť ampliſſimi auctoritas ordinis con= Ironia.
tra crudeliſſimi gladiatoris amētiā. ET VT VENEFICVS HAC LIBERETVR OB=
SIDIONE,Veneficū audes appellare eū virū,qui tuis veneficiis remedia inuenit? quē ita ob
ſides noue Annibal,aut ſi qs acutior imperator fuit,vt te ipſe obſideas,neqꝫ iſtinc,ſi cupias,
poſſis explicare.receſſeris:vndiqꝫ oēs inſequenť.manſeris:hærebis.nimirū recte veneficū ap=
pellas,a quo tibi præſentē peſtem vides cōparatā. VT QVAMPOTENTISSIMVS SIT
CASSIVS,ATQVE BRVTVS.putes Cēſorinū dicere,aut Vētidiū,aut etiā ipſos Anto=
nios.cur aūt nolim potētes eſſe nō mō optimos,& nobiliſſimos viros,ſed ſecū etiā in reipu.
defenſione cōiūctos?NIMIRVM EODEM MODO HAEC ASPICITIS,VT PRIORA.
QVAE TANDEM CASTRA POMPEII SENATVM†APPELLATIS?An vero tua ca †appellabatis.
ſtra potius Senatum appellaremus?in quibꝰ tu es videlicet Cōſularis,cuius totꝰ Cōſulatꝰ eſt
ex omi monimētoꝝ memoria reuulſus:duo prętores ſine cauſa diffiſi ſe aliqd habituros:nos *
em̄ Cęſaris bn̄ficia defendimꝰ:Prętorii Philadelphus Anniꝰ,& innocēs Caius,Aedilitii Co=
ricus laterū,& vocis meę Beſtia,& fidei patronus,fraudator creditorū Trebellius,& homo
diruptus dirutuſqꝫ Q.Celius:columenqꝫ amicorum Antonii,Cotula Varius:quos Antoniꝰ Diruptus dirutuſqꝫ.
delitiarū cauſa loris in cōuiuio cędi iubebat a ſuis publice:Septemuirales Lento,Nucula:tū
delitię atqꝫ amores populi Romani L.Antonius:tribunitii primū duo deſignati,T.Hoſtiliꝰ,
qui ſuo iure in porta nomen inſcripſit,qui cū ꝓdere Imperatorē ſuū nō potuiſſet,reliquit.al
ter eſt deſignatus,Viſeius neſcio quis,fortis vt aiūt latro,quē tn̄ temperātē fuiſſe ferūt Iſau
ri balneatorē.Sequunť alii tribunitii,C.Plancus in primis:ꝗ ſi ſenatū dilexiſſet,nūq̄ Curiam
incēdiſſet.quo ſcelere damnatꝰ,in eā vrbē rediit armis,a qua exceſſerat legibus.ſed hoc ei cō
mune cū plurimis diſſimillimis.illud tamen verum,qđ in hoc Plāco ꝓuerbii loco dici ſolet,
ꝑire eū nō poſſe,niſi ei crura fracta eſſent.fracta ſunt,& viuit.hoc tamē,vt alia multa,Aqlę Perire non poſſe,niſi crura fra=
ferť acceptū.Eſt etiam ibi Decius ab illis vt opinor maioribꝰ Deciis.itaqꝫ Cęſaris munere De cta eſſent.
ciorū quidē multo interuallo ꝑ hūc pręclarū virū memoria renouata eſt.Saxā vero Decidiū
p̄terire ꝗ poſſum,hominē deductū ex vltimis gētibus?vt eū tribunū pl.videremus,quē ciuē
nunq̄ videramus.Eſt quidē alter Soſeranus.omnes tn̄ tātā habēt ſimilitudinē inter ſe,vt in *
eorū p̄nominibus errem.Nec vero Exitius Philadelphi frater Quæſtor p̄termittēdus eſt,ne
ſi de clariſſimo adoleſcente ſiluero,inuidiſſe videar Antonio.Eſt etiā Aſinius quidā Senator Volūtariꝰ Senator.
voluntarius,lectus ipſe a ſe.apertā curiā vidit poſt Cæſaris mortem.mutauit calceos:pater Pater con=
cōſcriptus repente factus eſt.Nō noui Sex.Albediū,ſed tn̄ neminē tā maledicū offendi,ꝗ illū ſcriptus.
negaret dignū Antonii Senatu.Arbitror me aliquos prætériiſſe.de his tn̄ ꝗ occurrebant,ta=
cere non potui.Hoc igitur fretus Senatu,Pōpeianū Senatū deſpicit,in quo decē fuimus Cō=
ſulares:qui ſi oēs viuerēt,bellū oīno hoc nō fuiſſet,auctoritati ceſſiſſet audacia.ſed quātū p̄ſi
dii fuerit in cęteris,hinc intelligi pōt,ꝙ ego vnus relictus e multis,cōtudi,& fregi adiuuan=

ribus vobis,exultãtis p̃donis audaciã.Qꝫ ſi fortuna nobis modo nõ eripuiſſet Ser.Sulpitiũ,eiuſq; Collegã A.Marcellũ,quos ciues?quos viros?ſi duos Cõſules amiciſſimos patriæ,ſimul ex Italia eiectos,ſi L.Afraniũ ſummũ ducẽ,ſi P.Lentulũ ciuẽ cũ in cæteris rebꝰ,tum in ſalute mea ſingularẽ,ſi Bibulũ,cuius eſt in Rẽp.merito ſemp laudata conſtãtia,ſi L.Domitiũ pręſtãtiſſimũ ciuẽ,ſi Appiũ Claudiũ pari nobilitate,& voluntate præditũ,ſi P.Scipionẽ clariſſimũ virũ,maiorumq; ſuorũ ſimillimũ Reſp.tenere potuiſſet:certe his cõſularibꝰ nõ eſſet Põpeianus deſpiciẽdus Senatꝰ.vtrũ igit̃ ęquius,vtrũ melius Reip.fuit?Cn.Pompeiũ,an ſectorẽ Cn.Põpeii viuere Antoniũ? Qui vero p̃torii?quorũ prĩceps M.Cato:ideq; oĩm gẽtiũ virtute princeps.quid reliquos p̃clariſſimos viros cõmemorẽ?noſtis oẽs.magis vereor ne lõgũ me in enumerãdo, q̃ ne ingratũ in p̃tereundo putetis.q Aedilitii?q Tribunitii?q Quęſtorii?qd multa?talis ſenatorũ & dignitas & multitudo fuit:vt magna excuſatiõe opus his ſit,q illa in caſtra non venerũt.Nũc reliqua attẽdite. VICTVM CICERONEM DVCEM HABVISTIS.

Fatum Ciceronis.

Eo libẽtius ducem audio,ꝙ certe ille dicit inuitus.nã de victo nihil laboro.fatũ eñ meũ eſt,ſine Rep.nec vinci poſſe,nec vincere.MACEDONIAM MVNITIS EXERCITIBVS.& quidẽ fratri tuo,q a vobis nihil degenerat,extorſimꝰ.APHRICAM COMMISISTIS VARO BIS CAPTO.hic cũ C.fratre putat ſe litigare.IN SYRIAM CASSIVM MISISTIS.Non igitur ſentis huic cauſę orbẽ terrę parere?te extra munitiones tuas,veſtigium vbi imprimas,nõ habere?CASCAM TRIBVNATVM GERERE PASSI ESTIS.quid ergo?vt M.Arullum,vt Cęſarẽ etiã,a Rep.remoueremus eũ,per quẽ vt neq; idẽ hoc poſthac,neq; multa huiuſmodi accidere poſſent,cõſecuti ſumus? VECTIGALIA IVLIANA LVPERCIS ADEMISTIS.

Luperci.

Lupercorum mentionem facere audet?neq; illius diei memoriam phorreſcit,quo auſus eſt obrutus vino,vnguẽtis oblitus,nudus,gementẽ populum Ro.ad ſeruitutem cohortari?VETERANORVM COLONIAS DEDVCTAS LEGE,SENATVS CONSVLTO SVSTVLISTIS.Nos ſuſtulimꝰ?an cõtra legẽ comitiis Centuriatis latã ſanximꝰ?Vide ne tu Veteranos,tamen eos qui erant perditi,perdideris,in eumq; locũ deduxeris,ex quo iam ipſi ſentiunt ſe nũq̃ exituros.MASSILIENSIBVS IVRE BELLI ADEMPTA REDDITVROS VOS POLLICEMINI.Nihil diſputo de iure belli.magis facilis diſputatio eſt,q̃ neceſſaria.illud tamen aduertite P.C.q̃ ſit huic Reip.natus hoſtis Antoniꝰ,qui tantopere eam ciuitatem oderit,quã ſcit huic Reip.ſemper fuiſſe amiciſſimam. NEMINEM POMPEIANVM,QVI VIVAT,TENERE LEGE HIRCIA DIGNITATES.

†Qui quaſi

†Quiſq̃ iam legis Hircię mentionem facit?cuius non minus arbitror latorẽ ipſum,q̃ eos,de quibus lata eſt,pœnitere.omnino qdem mea ſentẽtia legẽ illam appellare fas non eſt:& vt ſit lex,non debemus illam Hircii legẽ putare.APVLEIANA PECVNIA BRVTVM SVBORNASTIS.Quid ſi omnibꝰ ſuis copiis excellentẽ virũ Reſp.armaſſet?quẽ tandem bonum pœniteret?nec eñ ſine pecunia exercitũ alere,nec ſine exercitu fratrem tuũ capere potuiſſet.SECVRI PERCVSSOS PETVM ET MENEDEMVM CIVITATE DONATOS ET HOSPITES CAESARIS LAVDASTIS.Non laudamus,qđ ne audiuimus quidẽ.valde.n.nobis in tãta perturbatione Reip.de duobus nequiſſimis Gręculis cogitandũ fuit? THEOPOMPVM NVDVM EXPVLSVM A TREBONIO CONFVGERE ALEXANDRIAM NEGLEXISTIS.Magnũ crimen Senatus.de Theopompo ſummo hoĩe negleximus:qui vbi terrarũ ſit,quid agat,viuat deniq;,an mortuꝰ ſit,quis aut ſcit?aut curat? SER.GALBAM EODEM PVGIONE SVCCINCTVM IN CASTRIS VIDETIS.Nihil tibi de Galba reſpõdebo fortiſſimo & conſtantiſſimo Ciue:coram aderit:p̃ſens tibi ipſe,& ille quem inſimulas,Pugio reſpondebit. MILITES AVT MEOS,AVT VETERANOS CONTRAXISTIS,TANQVAM AD EXITIVM EORVM,QVI CAESAREM OCCIDERANT:ET EOSDEM NEC OPINANTES AD QVAESTORIS SVI,AVT IMPERATORIS,AVT COMMILITONVM SVORVM PERICVLA IMPVLISTIS.

Verba dare.

ſcilicet verba dedimus:decepimꝰ:ignorabat legio Martia, Quarta:neſciebant veterani quid ageretur.non illi Senatꝰ auctoritatem,an libertatem populi Ro.ſequantur? Cæſaris vlciſci mortem volebant,quam oẽs fatalem fuiſſe arbitrabantur.te videlicet ſaluum,beatum,florentem eſſe cupiebant?O miſer cum re,tum hoc ipſo ꝙ nõ ſentis q̃ miſer ſis. Sed maximum crimen audite. DENIQVE QVID NON AVT PROBAVISTIS? AVT FECISTIS? QVID FACIAT,SI REVIVISCAT?quis?credo eñ afferet aliquod ſcelerati hoĩs exemplum.CN.POMPEIVS IPSE.homo turpis,ſiqdẽ imitaturi ſumꝰ. AVT FILIVS EIVS,

SI DOMI POSSIT.poterit,mihi crede.nã paucis diebus & in domum,& in hortos pater
nos immigrabit.POSTREMO NEGATIS PACEM POSSE FIERI, NISI AVT EMI-
SERO BRVTVM,AVT FRVMENTO IVVERO.Alii iſtuc negant.ego vero,ne ſi iſta
quidem feceris,vnq̃ tecum pacem huic ciuitati futuram puto.QVID?HOC PLACET NE
VETERANIS ISTIS? QVIBVS ADHVC OMNIA INTEGRA SVNT.nihil vidi
tã integrũ,q̃ vt oppugnare Imperatorem incipiant,quẽ tanto ſtudio cõſenſuq; defenderint.
QVONIAM VOS ASSENTATIONIBVS,ET VENENATIS MVNERIBVS VE-
NISTIS.deprauati aut corrupti ſunt,qbus perſuaſum ſit fœdiſſimum hoſtẽ iuſtiſſimo bel-
lo perſequi.AT MILITIBVS INCLVSIS OPEM FERTIS.NIHIL MOROR EOS SAL
VOS ESSE,ET IRE QVO LVBET: SI TAMEN PATIVNTVR PERIRE EVM,
QVI MERVIT.q̃ benigne deniq; vſi liberalitate Antonii milites Imperatorẽ reliquerũt,&
ſe ad hoſtẽ metu perterriti cõtulerũt:p quos ſi nõ ſtetiſſet,nõ Dolabella pri9 Imperatori ſuo,
q̃ Antonius etiam Collegæ parentaſſet. CONCORDIAE FACTAM ESSE MENTIO-
NEM SCRIBITIS IN SENATV: ET LEGATOS ESSE CONSVLARES QVIN-
QVE.DIFFICILE EST CREDERE:EOS,QVI ME PRAECIPITEM EGERINT,AE
QVISSIMAS CONDITIONES FERENTEM, ET TAMEN EX HIS ALIQVID
REMITTERE COGITANTEM: PVTARE ALIQVID MODERATE AVT HV-
MANE ESSE FACTVROS. VIX ETIAM VERISIMILE EST: QVI IVDICAVE-
RINT DOLABELLAM HOSTEM OB RECTISSIMVM FACINVS:EOSDEM NO
BIS PARCERE POSSE IDEM SENTIENTIBVS.Parum ne videt̃ omniũ facinorũ ſi-
bi cũ Dolabella ſocietatẽ initã cõfiteri?nõne cernitis ex vno fonte oĩa ſcelera manare?Ipſe de
niq; fatet̃,hoc quidẽ ſatis acute,nõ poſſe eos,qui hoſtẽ Dolabellam iudicauerint ob rectiſſi-
mũ facinus,ita em̃ videt̃ Antonio,ſibi parcere idẽ ſentienti.quid huic facias? qui hæc literis
memorieq; mandarit:ita ſibi cõueniſſe cũ Dolabella,vt ille Treboniũ,& ſi poſſet etiam Bru-
tum,Caſſiũ,diſcruciatos necaret,eademq; inhiberet ſupplicia nobis:conſeruãdus ciuis cum Inhibere.
tam pio,iuſtoq; fœdere.Is etiã q̃rit̃ conditiones ſuas repudiatas,æquas quidem & verecun-
das:vt haberet Galliã vltimã aptiſſimã ad bellũ renouandũ,inſtruẽdumq; ꝓuinciã:vt Alau-
dę in tertia Decuria iudicarẽt,ideſt vt perfugiũ ſcelerũ eſſent cũ turpiſſimis Reip.ſordibus:
vt acta ſua rata eſſent,cuius nullum remanet Cõſulatus veſtigium.cauebat etiã L.Antonio,
qui fuerat æq̃ſſim9 agri priuati & publici decẽpedator, Nucula,& Lẽtone Collega.QVAM Decempe-
OBREM VOS POTIVS ANIMADVERTITE,VTRVM SIT ELEGANTIVS,ET dator.
PARTIBVS VTILIVS:TREBONII MORTEM PERSEQVI,AN CAESARIS: ET
VTRVM SIT AEQVIVS, CONCVRRERE NOS, QVO FACILIVS REVIVI-
SCAT POMPEIANORVM CAVSA, TOTIES IVGVLATA:AN CONSENTIRE,
†NE LVDIBRIO SIMVS INIMICIS. Si eſſet iugulata,nunq̃ exurgeret:qđ tibi,tuiſq; cõ †ludibrio-
tingat. Vtrum inq̃t elegãtius.atq; hoc bello de elegãtia quærit̃.Et partib9 vtilius.partes fu ſiſſimis ini
rioſe dicunt̃ in foro,in curia.bellum cõtra patriã nefariũ ſuſcepiſti,oppugnas Mutinam,cir- micis.
cũſedes Conſ.deſignatũ,bellũ cõtra te duo Conſſ.gerũt,cũq; his Propr.Cæſar,cuncta cõtra
te Italia armata eſt.iſtas tu partes potius q̃ populi Ro.defenſionẽ vocas?Potius ne Trebonii Partes.
mortem,q̃ Cæſaris pſequamur?Trebonii ſatis pſecuti ſumus,hoſte iudicato Dolabella.Cęſa
ris mors facillime defendit̃ obliuione & ſilentio.Sed videte quid moliatur.cũ mortem Cæſa
ris vlciſcẽdã putat,mortem proponit nõ his ſolũ,qui illã rem geſſerunt,ſed his etiam,ſi qui
nõ moleſte tulerunt.QVIBVS VTRI NOSTRVM CECIDERINT, LVCRO FVTV
RVM EST.QVOD SPECTACVLVM ADHVC IPSA FORTVNA VITAVIT,
NE VIDERET VNIVS CORPORIS DVAS ACIES LANISTA CICERONE DI
MICANTES:QVI VSQVE EO FELIX EST, VT EISDEM ORNAMENTIS DE
CEPERIT VOS,QVIBVS DECEPTVM CAESAREM GLORIATVS EST.Pergit
in mea maledicta.quaſi vero ei pulcherrime priora proceſſerint,quẽ ego inuſtum veriſſimis
maledictorum notis tradam hominum memoriæ ſempiternæ.Ego Laniſta?equidem non inſi
piens.deteriores enim iugulare cupio,meliores vincere. Vtri ceciderint,ſcribit lucro nobis
futurũ.o præclarũ lucrũ:quo te victore,qđ dii omen auertant,beata mors eorũ futura ſit,q
e vita exceſſerint ſine tormentis.A me deceptos ait,eiſdẽ ornamentis Hirciũ,& Cęſarem.qđ
quæſo adhuc a me eſt tributum Hircio ornamẽtũ?nã Cęſari plurima,& maiora debent̃.De
ceptũ aũt patrẽ a me Cęſarẽ dicere audes?tu,tu inquã illũ occidiſti Lupercalib9:cuius homo

Flaminia.
ingratiſſime flaminia cur reliquiſti? Sed iã videte magni & clari viri admirabilem grauitatẽ
atq; conſtantiam.MIHI QVIDEM CONSTAT, NEC MEAM QVIDEM CONTV-
MELIAM,NEC MEORVM FERRE: NEC DESERERE PARTES QVAS POMPE-
IVS ODIVIT,NEC VETERANOS SEDIBVS SVIS MOVERI PATI,NEC SIN-
Fidẽ fallere
GVLOS AD CRVCIATVM TRAHI,NEC FALLERE FIDEM,QVAM DEDI DO
LABELLAE.omitto alia:fidẽ Dolabellæ ſanctiſſimi viri deſerere homo pius nõ poteſt.quã
fidem?an optimi cuiuſq; cędes,vrbis,& Italię partitiones,ſentẽtias dandarũ diripiẽdarumq;
prouinciarũ?nã qd erat aliud,qđ inter Antoniũ & Dolabellã impuriſſimos parricidas fœde
re,ac fide ſanciret? NEC LEPIDI SOCIETATEM VIOLARE PIISSIMI HOMINIS.
Tibi cum Lepido ſocietas?aut cum vllo,non dicã bono Ciue,ſicut ille eſt,ſed homine ſano?
Id agis,vt Lepidũ aut impiũ,aut inſanũ exiſtimari velis.Nihil agis.q̃q̃ affirmare de aliquo
difficile eſt,de Lepido p̄ſertim,quẽ ego metuam nunq̃,bene ſperabo dũ licebit.reuocare te a
Piiſſimus.
furore Lepidus voluit,nõ adiutor eſſe demẽtiæ.tu porro ne pios quidem,ſed piiſſimos quę-
ris:& qđ verbum omnino nullum in lingua latina eſt,id ꝓpter tuam diuinam pietatem no-
uum inducis.NEC PLANCVM PRODERE PARTICIPEM CONSILIORVM.Plãcũ
participem?cuius memorabilis ac diuina virtus lucẽ affert Reipublicę.niſi forte ſubſidio tibi
venire arbitraris cũ fortiſſimis legionibus,magno equitatu,ꝑditatuq; Gallorum. quiq;,niſi
Pręſidia pri
ante aduentũ eius Reip.pœnas dederis,ille huius belli feret principatum.q̃q̃ eñ prima pręſi-
ma vtilio-
dia vtiliora Reip.ſint,tamen extrema ſunt gratiora.Sed iam ſe colligit,& ad extremũ inci-
ra:extrema
pit philoſophari.SI ME RECTIS SENSIBVS EVNTEM DII IMMORTALES, VT
gratiora.
SPERO,ADIVVERINT,VIVAM LIBENTER.SIN AVTEM ALIVD ME FATVM
MANET,PRAECIPIO GAVDIA SVPPLICIORVM VESTRORVM.NAM SI VI-
CTI POMPEIANI TAM INSOLENTES,VICTORES QVALES FVTVRI SINT,
VOS POTIVS EXPERIEMINI. Pręcipias licet gaudia:non enim tibi cũ Pompeianis ſed
cum vniuerſa Rep.bellũ eſt.omnes te dii,homines,ſummi,medii,infimi,ciues,peregrini, vi-
ri,mulieres,liberi,ſerui oderũt.ſenſimus hoc nuper falſo nũcio:vero propediẽ ſentiem⁹.quę
ſi tecum ipſe recolis,ęquiore animo & maiore cõſolatione moriere.DENIQVE SVMMA
IVDICII MEI SPECTAT HVC, VT MEORVM INIVRIAS FERRE POSSIM:SI
AVT OBLIVISCI VELINT IPSI FECISSE:AVT VLCISCI PARATI SVNT VNA
NOBISCVM CAESARIS MORTEM. Hac Antonii ſentẽtia cognita, dubitaturos ne A.
Hircium,C.Panſam cõſules putatis,quin ad Antonium tranſeant?Brutum obſideant?Muti
nam expugnare cupiant?Quid de Panſa & Hircio loquar?Cęſar ſingulari pietate adoleſcens
poterit ne ſe tenere,quin D.Bruti ſanguine pœnas patrias perſequatur? Itaq; fecerũt vti his
literis lectis ad munitiones propius accederent.Quo maior adoleſcens Cæſar maiore deorũ
immortalium beneficio Reip.natus eſt,qui nulla ſpecie paterni nominis, nec pietate,vnq̃ ab-
ductus eſt.intelligit maximam pietatem conſeruatione patriæ cõtineri.Q; ſi partium certa-
men eſſet,quarũ omnino nomen extinctum eſt:Antonius ne potius,& Ventidius partes Cæ
ſaris defenderẽt,q̃ Cæſar adoleſcens ſumma pietate,& memoria parentis ſui?deinde Pãſa, &
Partes.
Hircius?qui quaſi cornua duo tenuerũt Cæſaris,tũ cũ illæ vere partes vocabantur.hæ vero
quæ ſunt partes?cum alteris Senatus auctoritas,populi Ro.libertas,Reip.ſalus ꝓpoſita ſit:al
Clauſula.
teris cædes bonorum,Vrbis,Italiæq; partitio.Veniamus aliquãdo ad clauſulã. LEGATOS
VENIRE NON CREDO.bene me nouit. BELLVM QVO VENIAT.propoſito pręſer
tim exemplo Dolabellæ,ſanctiores erunt credo iure Legati,q̃ duo cõſules,contra quos arma
fert:q̃ Cæſar,cuius patris Flamen eſt:q̃ Conſ.deſignatus,quem oppugnat:q̃ Mutina,quã ob-
ſidet:q̃ patria,cui igni ferroq; minitatur. CVM VENERINT, QVAE POSTVLANT,
Abis in ma
lam peſtem
COGNOSCAM.Quin tu abis in malam peſtem,malumq; cruciatũ. ad te quiſq̃ veniat niſi
Ventidii ſimilis?oriens incendium qui reſtinguerent, ſummos viros miſim⁹.repudiaſti.nũc
in tantam flammam tamq; inueteratam mittamus?cum locum tibi relictum non modo ad
pacem,ſed ne ad deditionem quidem feceris. Hanc ego epiſtolam P.C.non quo illum di-
gnum putarem recitaui,ſed vt confeſſionibus ipſius omnia patefacta eius parricidia vide-
retis. Cum hoc pacem M.Lepidus vir ornatiſſimus omnibus & fortunæ, & virtutis bo-
Prius vn-
das flãmãq;
nis, ſi hæc videret,deniq; aut vellet, aut fieri poſſe arbitraretur? prius vndas flammamq;,
vt ait Poeta neſcio quis,prius deniq; omnia,q̃ aut cum Antoniis Reſpu.aut cũ Rep.Antonii
redeant in gratiam.Monſtra quædam ſunt iſta,& portenta,& prodigia reipub.moueri ſedi-

bus huic vrbi melius eſt,atq; in alias,ſi fieri poſſit,terras demigrare,vnde Antoniorū nec facta,nec nomē audiat,q̃ illos Ceſaris virtute eiectos,Bruti retētos,intra hec mœnia videre. Optatiſſimū eſt vincere.ſecundū eſt nullū caſum ꝓ dignitate,& libertate patrie nō ferendū putare.qđ reliquū eſt,nō eſt tertiū,ſed poſtremū omniū,maximā turpitudinē ſuſcipere vitæ cupiditate.Que cū ita ſint,de mādatis literiſq; M.Lepidi viri clariſſimi,Seruilio aſſentior:& hoc amplius cēſeo,Magnū Pōpeiū Cn.F.ꝓ patris,maiorūq; ſuorū aīo,ſtudioq; in Rēp. ſuaq; priſtina virtute,induſtria,volūtate,feciſſe,ꝙ ſuā eorūq;,quos ſecū haberet,operā Senatui populoq; Ro.pollicitus eſſet,eāq; rē S.P.q; R.gratā acceptāq; eſſe,eiq; honori dignitatiq; eā rē fore.Hoc vel coniungi cū hoc ſenatuſconſulto licet,vel ſeiungi poteſt,ſeparatimq; ꝑſcribi,vt proprio Senatuſconſulto Pompeius collaudatus eſſe videatur.

Vincere optatiſſimum.

IN M.ANTONIVM PHILIPPICA DECIMAQVARTA. ORATIO.LVII.

SI,vt ex literis,q̃ recitate ſunt P.C.ſceleratoꝝ hoſtiū exercitū ceſum fuſumq; cognoui,ſic id,qđ & oēs maxime optamus,& ex ea victoria,q̃ parta eſt,cōſecutū arbitramur,D.Brutū egreſſum iam Mutina eſſe cognouiſſem:propter cuius ꝑiculū ad ſaga iſſemus,ꝓpter eiuſdē ſalutē redeundū ad priſtinū veſtitū ſine vlla dubitatione cēſerē.ante vero q̃ ea res quā auidiſſime ciuitas expectat,allata ſit,lætitie riſus ſatis eſt maxime ꝓclariſſimeq; pugne,reditū ad veſtitum cōfecte victorie reſeruate.cōfectio autē huius belli eſt D.Bruti ſalus.Que autē eſt iſta ſentētia,vt in hodiernū diē veſtitus mutetur,deinde cras ſagati ꝓdeamus?Nos vero cū ſemel ad eū,quē cupimꝰ,optamuſq;,veſtitū redierimus, id agamus,vt eū in ꝑpetuū retineamus.nā hoc quidē cū turpe eſt,tū ne diis quidē immortalibus gratū,ab eorundē aris,ad quas togati adierimus,ad ſaga ſumēda diſcedere.Atq; animaduerto P.C.quoſdā huic fauere ſentētie:quorū ea mens,id q; cōſiliū eſt,vt cū videāt illū glorioſiſſimū D. Bruto futurū diē,quo die ꝓpter eiꝰ ſalutē redierimus ad veſtitū,hūc tātū ei fructū eripere cupiāt,ne memorie poſteritatiq; ꝓdat̃,ꝓpter vnius ciuis ꝑiculū populū Rom.ad ſaga iuiſſe,ꝓpter eiuſdē ſalutē rediſſe ad togas.tollite hanc,nullā tā praue ſentētie cauſam reperietis.Vos vero P.C.cōſeruate auctoritatē veſtrā,manete in ſentētia,tenete veſtra mēoria qđ ſepe oſtēdiſtis,huiꝰ totiꝰ belli in vniꝰ viri fortiſſimi & maximi vita poſitū eſſe diſcrimē.ad D.Brutū liberandū Legati miſſi principes ciuitatis,q illi hoſti ac parricide denūciarēt,vt a Mutina diſcederet:eiuſdem D.Bruti conſeruādi gratia cōſules ſortiti:ad bellū ꝓfectus A.Hircius:cuius imbecillitatē valetudinis, animi virtus & ſpes victorie cōfirmauit:Ceſar,cū exercitu cōparato a primis peſtibus Rēp. liberaſſet,ne quid poſtea ſceleris oriret̃,ꝓfectus eſt ad eundē Brutū liberādū,vicitq; dolorē aliquē domeſticū patrie charitate.Quid C.Pāſa egit aliud delectibus habēdis,pecuniis cōparādis,ſenatuſcōſultis faciēdis grauiſſimis in Antoniū,nobis cohortādis,populo Ro.ad cauſam libertatis vocando, niſi vt D.Brutū liberaret?a quo populus Ro.frequēs ita ſalutē D.Bruti vna voce depopoſcit,vt eā nō ſolū cōmodis ſuis,ſed etiā neceſſitati victus anteferret.qđ ſperare nos qdē debemus P.C.aut inibi eſſe,aut iā eſſe cōfectū:& ſpei fructū rei cōuenit,& euētui reſeruari,ne aut deorū immortaliū beneficiū feſtinatione ꝑripuiſſe,aut vim fortunæ ſtultitia cōtēpſiſſe videamur.Sed qm̃ ſignificatio veſtra ſatis declarat,qd de hac re ſentiatis,ad literas veniā,q̃ ſunt a Cōſule & a ꝓpretore miſſe:ſi pauca ante,q̃ ad ipſas literas ꝑtineāt,dixero. Imbuti ſanguine gladii P.C.legionū,exercituūq; noſtrorū,vel madefacti potius duorū cōſulum,tertio Ceſaris ꝑſidio.ſi hoſtiū fuit ille ſanguis,ſumma militū pietas.nefariū ſcelus, ſi ciuium.Quouſq; igit̃ is,q oēs hoſtes ſcelere ſuperauit,noīe hoſtis carebit?niſi mucrones etiā noſtrorū militū tremere vultis,& dubitare vtrū in ciue,an in hoſte figant̃.Supplicationē decernitis, hoſtē nō appellatis.grate vero nr̃e diis immortalibꝰ gratulationes erūt,grate victime,cū īterfecta ſit ciuiū multitudo?de īprobis inqt & audacibꝰ.nā ſic eos appellat clariſſimꝰ vir.q ſūt vrbanarū maledicta litiū nō iiuſta.euelli,internecti nota.teſtamēta credo ſubiiciūt,aut eiiciūt vicinos,aut adoleſcētulos circūſcribūt.his.n.vitiis affectos,& talibꝰ,malos & audaces appellare cōſuetudo ſolet.bellū īexpiabile īfert q̃ttuor cōſſ.vnꝰ oīm latronū teterrimꝰ:gerit idē bellū cū Senatu populoq; Ro.oībꝰ,q̃q̃ ruit ipē ſuis cladibꝰ,peſtē,vaſtitatē,cruciatū,tormēta denūciat:Dolabelle ferū & īmane facinꝰ,qđ nulla barbaries poſſet ignoſcere,id deo

Aliis principiū eſt, Multis ex literis &c.

Sagati.

Sortiti.

Inibi.

Imbutus. Madefactꝰ.

✳ Circūſcribere.

Mali & audaces.